

آبونه شرائطی

داخلی، خارجی، هریراچون
سنه لکی (۲۵۰)، آلتی آیلانی

(۱۳۰) غروشدور

نسخه سی ۵ غرووش

سنه لکی ۵۲ نسخه در

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر

مسلكه موافق آثار مع المنونیه

قبول اولنور. درج ایدله یین

یازیلر اعاده اولونماز

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

محمد عاكف

اشرف ادیب

اتبعون اهدكم سبیل الرشاد

المجله

سنة ۱۳۳۸

دینی، فلسفی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لقی مجموعه اسلامیه در

صاحب و مدیر مسئول

باش مهر

اخطارات

ادرس تبدیلنده آیرلجه بش

غروش کوندرملیدر

مکتوبلارک امضالری واضح

واوقوناقلی اولسی او آبونه صرزه

نومرومنی محتوی بولمنسی

لازمدر

ممالک اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک

آدرسلرینک فرانسز جه ده یازلمسی

رجا اولنور

پاره کوندردیکی زمان نهیه دائر

اولدینی واضحاً بیلدیرلمسی

رجا اولنور

آلئندن کندی متبادیا ترسیم ایدیور. باشلر حقیقه بردوه هور کوجی! بو منظره نك اوستنده تکائف ایدن انظار وبالخاصه قادین نظرلری مطلقا اوراده شایان تقلید وتحسین برشی بوله رق آریایر. بومنظره نك فارشیسنده متألم اوله جق اولانلر آنجق زواللی عالمه رؤسایدور. بوفنا اورنکلرک سیئه سنی اونلر چکیور. وایستر ایسته من چکیور.

مملکتتمزده اخلاقسزلنک آله بیلدیکنه توسعندن شکایت ایدنلر حربک تولید ایتدیکی سفالته اک بیوک حصه بی آرییورلر. حقیقه بزنی سفیل بیراقدی. اساساً پک آزالان نفوسمزک اک زنده واک قوتلی برکنله سنی بلع ایتدی. مملکتتمزک اک کوزل واک زنکیان اقسامی تارمار ایتدی. بزنی غدامزدن محروم ایتدی. آشاغی یوقاری بزنی چیپلاق بیراقدی. بورجلرمنی فنا حالده یوکسلتدی. الحاصل حرب بزنی مدهش صورتده آزدی، قیردی. شو وارکه کوزمزک اوکنده طوران حقیقت کوسترییورکه محاربه دن بری برقسم قادینلرمزک حالده غریب برده کیشکلک وار. بونلرده هوس ترین پک آشیری بر راده یه واردی. حرب زماننده ترینه عاند مواد اک بهالی، تدارکی اک مشکل مواد صیره سنده ایدی. بونکله برابر بو قادینلر بونلری استحصال ایتکده کوجلک چکمیورلردی. اوتله طرفده آچلق، چیپلاقلق بتون شدتیله حکمران وبتون ملت بومصیتلرک آجیسنی چکیورکن نسوانمزک برقسم مهمی صرف ترین ایچون بوقدر عظیم مبالغی نرده بولیورلردی؟ هایدی بوقادینلرک برقسمی محتکرلرک، برقسمی ده مرتکبلرک عالمه لری اولسون. اوتله کیلر نه در؟ اوتله کیلر نره دن ونه ایله بو هوس ترینی تطمین ایدیورلردی؟ هیچ شهسز فنا یوللره صابه رق دکلی؟

مسلمان قادینی ایلك دفعه اوله رق بویه سسوقاقلره دوکولدی. نه آجلغندن ونه چیپلاقلغندن طولای؟ بالعکس ترین ایتک ایچون! عالمه سنک خزینه عصمتنده بو آرزوی آتشینی تطمین ایدمک قدرتی بوله مایانلر محیطمزده رذیلتک بولدینی رواجدن استفادیه قویولدی ومع الاسف بو محیط ملوئدن هیچ بر مقاومت کورمندی.

بز اوتهدن بری ماهیت مذهبیسی مجهول بر قاج سفیهک اورنک

اتخاذ ایدلسی یوزندن بو مملکتک کوره جکی ضررلری تقدیر ایدرک بویه برطاقم اورنکلره کوره دکل، اجتماعیمزک ناظم اساسیسی اولان قرآن عظیم الشانه کوره توفیق حرکت ایدلسی وبناء علیه قادینلرمزک وجیهه تستره رعایت ایتمه سی اقتضا ایتدیکنی متبادیا سویلدک وسویلیورز. حالبوکه اوتهدن ماهیت مذهبیسی مجهول بر قاج آدم وار قوتلریله تسترک علیهنه قالفارده یاقه دقلری پرواغاندای بیراقدیلر. غزیه لر چیقاردیلر، اوزرینه چیپلاق قادین رسملری قویدیلر. مجموع چیقاردیلر. هپ تسترک علیهنه یازدیلر. الحاصل هر نه یازدیلرسه بو فریضه دینه یی یقمه یه معطوف ایدی. دها حالا انتشار ایدن بو غزیه لر دن بری الکزه آلیکز، باقیکز نه کوره جکسکز. مطلقا آچیق صاجیق بر خام رسمی. بو غزیه لر ده کوره جکسکز خام رسملریله سوقاقلده تصادف ایده جکسکز قیافتلرک آره سنده هیچ بر فرق یوقدر. طوغروسی یا موفق اولدیلر. مملکتده سوسلنمک، بو موده لره اوییق ایچون مرضی، ناموسنی هدر ایدن بر زمره جهنمییه ایجاد ایتدیلر. فقط اونلرجه بونک نه اهمیتی وار؟ هیچ! بو محاربه نك سفالتارندن بری! بر کره فیاتلر تنزل ایتسین. بونلرده پک طبیعی تنزل ایدر! نه یمان اغفال! فیاتلر تنزل ایتسین، احوال طبیعی تکرار عودته باشلا سین. مرضی پامال ایدنلرک عرضی ده تکرار می تأسیس ایدمک؟ بو اخلاقسزلقلر کندیلکندن می زائل اوله جق؟ بو نه منطقسزاق! بالعکس بو فساد تخملری ایشه او وقت دها واسع بر زمین انتشار بوله جق. بونی دوشون، تقدیر ایدن یوق. وبناء علیه اله بیلدیکنه بویون بو جهنم آلیخی سوندورمک ایچون هیچ کیمسه چالیشمیور.

امین اوله لم که بو جهنم آلیخنی تخریباتی توقیفه، ونه یات اونی سوندورمه یه چالیشمادیغمنز تقدیرده مملکتک انقراضده اک بیوک دولی بوفاجمه اویناه جقدر. بر طرفدن حکومت جدی تدابیرایله، حق قوانین ایله مملکتتمزک انتظام اجتماعیسنی محافظه یه چالیشهرق، دیگر طرفدن علمامنز، متفکریمز، محرریمز جدی نصایح وارشادات ایله چالیشارق مملکتتمز یو اخلاقسزلقدن، بو جهنمی آلودن قورتارمغه غیرت ایتلی در.

حضرت محمد علیه السلامک دینی: اسلام

۱۲

ایسه ده بتون اجرام فلکیه یعنی اجسام افلاک و هپسنک محیطی اولان جسم فلک اطلس، قابل خرق و التیام اولمادیغندن بونلر فساددن مصون وازلا، ابداً باقی برر شخصیت مستقله جسمیه تصور اولمش و بونکله برابر مادیتلرندن دولای عاقل و قابل بر خاصیتده بونلری حسنیه ماهیت اینکاهی بی حائر اولدقلرندن قوای مجرده نك وبالخاصه قوای عالیه روحیه نك تأثیرینه محتاج کورلمش و جمله سسنه بر واجب الوجود

معلوم اولدینی وجهله هیات کائناتی بطلمیوس مذهبه کوره تدقیق ایدن فلاسفه متقدمین طالی کروی بر جسم ثابت و دائم تلقی ایتمشلر و بو جسمه فلک اطلس نامی ویرمشلر دی. بو جسم منفردک ایچنده بتون اجسام افلاکی طبقه طبقه برلشدیرمش و مرکزینده ارضی قویتمشلردی. ارضک پارچه لری اولان اجسام عنصریه وسفلیه دائما کون وفساده، تحول و تغیره تابع اولیورلر و شخصیتلری تبدل ایده بیلیرلر

بواجسام واجوامك مجموعی قدیم بر جسم كدر . (دعوائی تناقضدن
قورتاراجق هیچ روجه معقول بولنه مدینی کی بو دعوانك درمیان
ایدلسنه سبب ده یوقدر . اوت عالم بر مجموعه حادثاتدر . شبهه سز
اجزاده کی هر تحول ، هر تجدد كده در تحول ، بر تجدد دیمكدر .
مع مافیه بتون بو حادثاتك بر برینه بر ارتباط منتظمی وار . بو ارتباط
منتظم ایله حادثات تسلسل ایدیور و بوندن شعوره برلحه بقا کورونیور .
اشخاص کائناتده عمرلری نسبتده کوردیکمز بقای موقت حساب
قائله رق بو حادثات آرمسنده کی نسب و علاقات منتظمه دن بر سر ازلی
وادی تجلی ایدیور . ایشته بو سر ازلی وادی به ایلشن شعور
وجودان باقی ایله قانی بر بریدن بدرجه تمیز ایله کنديسی تناقضدن ،
حیرت مطلقه دن قورتاراییلیور . بزبوسر بقانك دائماً آتارینی ، تجلیاتی
یعنی حادثاتی کوریور ، بو واسطه ایله کنديسی ده طویویورز . بونی
کورمك وطویق ایچون یالکیز بر شخصی تشکیل ایدن حادثاتك
ملاحظه سی کاقیدر ، بتون حادثات جهانی احاطه ادعاسنه لزوم بیله
یوقدر . بویله بحق دینه بیلیرزكه بتون بو حادثاتك حدوتلریله برابر
شو ارتباط ، شونظام متناسقلری دلالت ایدیوركه بونلرك نه هر پرینك
ونه مجموعنك عینی اولمایان ، هیچ برینه بکزمه میان و بوندن دولای
بر صورتله تعیین ده ممکن کورلیان و هیچ برینه محتاج اولیه رق هپسنه
مستوی ، هپسنه حاکم اولان برحق مطلق ، بر وجود قدیم و واجب
ازلی وار .

طبیعت ، ماده ، روح ، زمان ، مکان مفهومی شاید اعتبارات
ذهنیه دن ، کلمات مجردده دن عبارت اولیوب آز جوق حقیقت اینهلر
بونلرده بو حادثاتك هویتده و بتون تحولاتك ایچنده اولدقلرندن
بونلری ده آتار و معلولات زمره سنده ملاحظه ضروری اولیور . بتون
بو حادثاتك ، تجدد و حدوثی ، و انتظام متناسقی باقی وادی و جمله سندن
مستغنی بر علت اولی به عرض احتیاج ایله دیک بالضروره حس اولیور .
بوراده نفس کی ، كرك تجربه سندن و كرك فطرت و حدسندن و كرك
هر ایکسندن المش بولونسون . علت قانونك اعانه سیله بو حکمی ویرمه
عاده مضطر بولنیور . بوندن دولای کاه بر ضرورت بسیطه ایله و کاه
بر ترکیب استدلال ایله وجدان بو وارلنی طویویور . سوکره حادثاتك
شو انتظام و توالی سندن ، ارتباط و تناسقی ایچندن ادراك ایدیلن لحات
بقایه ، محدث عالمك صفاتنه عائد معلومات تفریع ایدللك ده ممکن اولیور .
ایشته افراط و تفریطه صایمان و دائماً افکارك محصله وسطیه سی
بوله بیلن ادراك ، اصحاب علم و فن هر زمانك درجه معلوماتنه
کوره کائناتی خصوصدن عمومه دوعری مشاهده ، استقرا ، استدلال
طریقلریله تدقیق ایدرکن بوتون مشخصات عالمك حدوثه ، تحول
و تفرینه ، تجدد و تکررینه قطعاً حکم ایدر و بو حکمك ایسه ایکی
نتیجه ضروری سی بولنیور :

۱ — بر وجود باری به صفات قدسیه سنه ایمان ،

۲ — بر نشأت ثانییه ، خلقتده بر نوع اعاده به امکان .

مجرد لزومی درمیان ایدلش ایدی . حال بوکه تعالیم قرآنیه و تجارب
و مشاهدات طبیعیه دن بدیهی اوله رق چیقان منطقی نتیجه لره نظراً بو
دعوا به امکان یوق ایدی . فقط بر طرفدن علم هیأتده حسابات ریاضیه
فلکیه نك ، بر طرفدن ده هیولی و جوهر دعوائی فلسفینك نظریه
مذکوریه بالضروره انتاج ایله دیک و بناء علیه بونك بر مسئله فیه
اولدینی ادعا ایدیوردی که زمانزده بویولده برخی مسائل واردر .
بو علملره توغل ایدن علماء اسلامدن بعضلری بونلره قسماً مامشات
ایتمکی موافق بولایلر ، فته ایمان ایله نصوص دینی ، طبیعت حسیه یی
تأویل ایله مكم ایستدیلر که بونلره فلاسفه اسلام نامنی ویرلشدر . متکلمین
یاد ایدیلن دیکر بعضلری ، باخصوص سنی اولانلری نظریه مذکوریه یی
هم عقله و هم نقله مخالف بولایلر و عصیان ایتدیلر و عصر حاضرده کی
قون و فلسفه نك اساساتی و واصل اوله بیله چکی نتایجی تعقیب ایله یلرده
دیدیلر که : بز ، بزه الیاقین موجوداته ، اجسامه باقدیغمزده هر برینی
برر خصوصیتله محدود اشخاص منفرد کوریورز وینه هر برینی
بر زمان معین ایله متناهی بولیورز . مثلاً بن وارم ، قرق سنه در وارم .
قرق سنه اول یوق ایدم . دیمك که حادثم ، سوکره دن اولشم ، سوکره ده
وفات ایدم چکم و ایتیم لازم کلیر . بتون انسانلر ، حیوانلر ، انواع
نباتات ده ، طاغیر ، درملر ، اووالرده ، طاشلر ، معدنلرده هپ بویله .
عجا بونلرك بویله اولمسنده یعنی حدوث و فنا سنده سرنه در ، استقرا
ایدلم ، تعلیل و تحلیل ایله لم . کورورزكه بوشخصیتلرك هپ قابل تغیر
اولسی و قابل تغیر شیلردن حصوله کلسیدر . شو حالده كره ارضك
کنديسی ده بویله حادث اولماق ایچون هیچ بر سبب یوقدر . اوده بو
حادثاتك برکلی دکلکی ؟ اوده بوتغیراتك محلی دکلکی ؟ البته عینی مماثلته ،
عینی علتله قیاس نتیجه سی اوله رق بالضروره آکلا یورزكه ارض ده بر زمان
اول یوقش ، سوکره حصوله کلسدر . بیلدیزلرده ، قرق کونش ، حاصلی
اجرام علویه دن هر بری ده بو خصوصده ارضك بر مثیلدر . (ومن الارض
مثلهن) عینی مماثلت ، عینی علت حدوث انلرده ده جاریدر . چونکه
بونلرده برر جسم محدود و متغیر و متحرکدر . البته طبق سائر اجسام کی
بونلركده برر عمرلری واردر . بونلرده ده کون و فساد قانونی حاکم
اولق لازم کلیر . دیمك که قیاس بونلركده حدوثی استلزام ایدیور .
بو قیاسدن باشقه بر واسطه علم یوق که آنکله قدیمی ادعا ایدلسون . هیولی
نظریه فلسفیه سی ثابت دکلدر که بو قیاس باهری آنك ایچون فدا ایدلم
بز فلسفه ده هیولایه بدل جزء فرد دعوائیه معارضه ایدم بیلیر
و دعوائی حکم سز براقه بیایرز . حسابات ریاضیه نك ایسه اوله اجسام
فلکیه به توقفی یوقدر . بالفرض اولسه بیله او جسملرك قدیمه توقفی یوقدر .
بوندن باشقه ایلروده كره ارضك بر انفلاق ایله و یاشمندی بیله میه حکمز
بر سبب ایله پارچه لانه جغفی فرض ایدرسه ك حرکات اجرامك حسابات
ریاضیه سی شمدیکنك عینی اوله جغفی ادعا ایدم میز . و بویله بر فرصتدن
تناقضده دوشمه یز . بناء علیه بتون مشخصات موجوده عالم برر عمر
ایله مقید اوله رق حادثدر و قابل قنادر . شو حالده (بو حادثاتك ،

غیر محدود و غیر متناهی در (دیور . ینہ بوکا بناء در کہ علماء اسلام اسباب عام اولہرق یالکز عقلی کورمہ مشر ، باشلیجہ اوچ شی کورمشلردر :

۱ — مشاهده و تجربہ ،

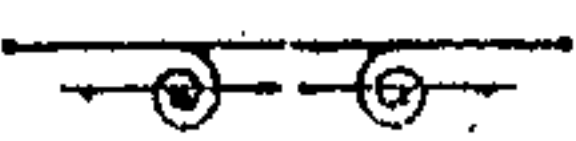
۲ — عقل و منطق ،

۳ — اخبارات صحیحہ .

شمعی عقل و فلسفہ ایلہ معرفۃ اللہک نبوتی و آخرتک امکاتی ادراک ایدہ بیلیمکله بولنرہ ایمانک بر وظیفہ اولدینی یعنی دیاتی دخی ہر وجہلہ فلسفہ نک ، منطقک ضماندہ آرامق لازم اولدینی دہ اخطار ایتہلی یز . کرچہ علما و فلاسفہ اسلامدن بر چوقلری دہ وجوب ایمانک عقلاً و منطقاً اثباتی طرفداری اولمشلرسدہ دہ جمهور حنفیہ دہ داخل اولدینی حالہ دہ جمهور اہل سنت بو وجوبک طریق اخبار و نقلدن یعنی طریق نبوتدن مستفاد اولدینی دہ ادعا دہ اصرار ایتمشلردر . شوقدر کہ امام اعظم ابو حنیفہ حضرتلری بتون شرعیات دہ اولدینی کی وجوب ایمانک دخی یالکز عقل ایلہ ثابت اولمہ جہنی در میان بیورمقلہ برابر ایمان باللہ دہ تجربہ عمومیہ نک نقل شرعی کی بو وجوبی افادہ ایدہ جکفی تثبیت ایتمشدر .

بورادہ شونی تلخیص ایدرز کہ یالکز طریق فلسفہ دن یورویہ رک معرفۃ اللہ و اصل اولہ میانلری عقل و منطق ہر حالہ جاہل اطلاقہ لایق کورورسدہ وظیفہ بیزلکک ، ترک وظیفہ ایلہ اتہام ایدہ بیلہ جکی بر آز جای نظر در . فقط تبلیغات انبیادن خبردار اولدینی ، و یا عصرلرک بیغدینی نتائج تجربیہ یی طاشیان نقول صحیحہ تاریخیہ آکاہ بولندینی حالہ بو طریقہ ایمان ایدہ بیلہ رک معرفۃ اللہک بر وظیفہ بولندینی قبول ایتمانلر بو نقطہ نظر دن منکر وظیفہ ، کافر عنوانہ مستحق اولورلر . بنابرین دلالت ، عقلدہ ؛ حاکمیت وظیفہ ، نقلدہ در . عقل رہبر اولور . فقط امر و نہی تطبیق ایتدیرن ، ثواب و عقاب تطبیق ایدہ جک اولان او دکلدر ، ایشہ فلسفہ ایلہ ، دینک جہت افتراقلری ...

محمد محمدی

اسلامدہ اخلاق

۲

حضرت علی [کرم اللہ وجہہ و رضی اللہ عنہ] بولوندینی غزالردہ مقتولین اوزرندہ ظهور ایدن نقود و اشیا یی آیر . تقسیم اولونمق ایچون وارثلرینہ کوندریردی . قدسیت تربیت .. مشرب مروت ایچون بوندن دہا کریمانہ بر مقیاس اخلاقی اراہسنہ امکان وارمیدر ؟

امام المسلمین بولوندینی زمانلر ، بر کیجہ حضورینہ اصحاب مصالحدن بذات کیرر . او کندی کی رحلہ اوزرندہ بولونان مومنین برینک یاندینی و حضرت مرتضانک اوموم ایشیغندہ چالشیدینی کورور . نفسہ ماند بر امر ایچون کوروشمک ایستہ دیکنی سویلر . حضرت امیر المؤمنین

قرآن عظیم الشانہ دقت ایدیلرسہ آکلاشیلر کہ تبلیغی اخبارات و نقلیات صرفہ دن ، کذلک تشریحات محضہ دن عبارت دکلدر . بر طرفدن امری نقل و تبلیغ ایلر ، دیگر طرفدن او امرک اسباب نبوتیہ سنی احتوا ایدن ارشادات فکریہ و حسیہ دہ بولنور . بر طرفدن (یا ایہا الناس اعبدوا ربکم - قل ہواللہ احد) امرلری ویررکن دیگر طرفدن (الذی خلقکم والذین من قبلکم لعلکم تتقون ، الذی جعل لکم الارض فراشا الخ) ، کذلک (او لم یفکروا ، او لم یظنوا) کی تزییلات و ارشادات ایلہ انفسی و آفاقی اسباب و طرق عقلیہ و شہودیہ اراہ ایدرک وجود الہی یی ، امکان آخرتی اثبات ایدہ بیلہ جک و یا فعلاً حس و وجدانہ طویورہ بیلہ جک بر چوقی ادلہ کوستر و بو ادلہ یی بر لسان قدسی ایلہ بیان و تصویر دہ ابراز ایلدیکی اعجازی دخی اخطار ایدرک دہ ہایدی بویلہ سویلہ بیکز باقیم ، دیر .

بونکچون علماء اسلام نزدندہ ، عقل و علم ایلہ ایمان باللہ متنازع دکلدر . کرچہ ایمانک حسیات یولیلہ دہ اکتسابی واردر . فقط بو اکتساب عقل ایلہ متنازع اکتسابلردن دکلدر . اسلامدہ ایمان باللہ اولہ بر ایماندر کہ اکاہم طریق احتسابدن ، ہم طریق تفکر دن وصول ممکندر . ہر ایکسنی جمع ایدہ بیلیمک ایسہ الکیوک موفقیتدر . قرون وسطی دہ اروپا فلسفہ سی دخی ایمان ایلہ عقلک توفیق ظاہر سنی تعقیب ایلہ مش ایدی . فقط ایمان نصرانیت ایلہ طریق عقل متعارض ایدی . بونک ایچون عقل ایلہ ایمانک ساحۂ حکملری تفریق ایتک مجبوریتہ دوشدیلر . سن طوماس : « عقل ذات الہینک وحدتی اثبات ایدہ بیلر . تثلیثی دکل ، دیمش [۱] ، وفی الحقیقہ بو کونہ قدر غرب بو تلقی دہ دوام ایتک مجبور اولمشدر . ایشہ سن طوماسک غربہ دہ بونہ قدر جاری اولان بوسوزی ایمان اسلامی لہندہ بر اعترافدر . چونکہ ایمان اسلام توحید تام اولدینیچون عقل ایلہ افتراق ایدہ جک بر جہق قلامش و بناء علیہ فلسفہ ایلہ باریشہ بیان یالکز ایمان اسلامی اولدینی بحق تظاہر ایتش دیمکدر کہ کنجلمزک جوضی بو نقطہ دن فافلدر . خلاصہ : عقل و فلسفہ باب ایماندہ یعنی توحید ایلہ معرفۃ اللہ دہ دین اسلامک معارضی دکل ، مؤیدی در . مسئلہ آخرتہ ایسہ یالکز امکان نقطہ نظر دن مؤیدی در . بوکا بناء در کہ دین اسلامدہ عقلک ابطال ایدہ بیلہ جکی هیچ بر مطلوب اعتقادی و عملی یوقدر . فقط عقلک بالذات اثبات ایدہ بیلہ جکی و فقط عندالتلقین قبول ایدہ بیلہ جکی حقائق اعتقادیہ واردر . ذاتاً بتون ساحۂ علمدہ دہ عقلک خدمتی بویلہ دکلدر ؟ بتون علملرک کاشفی یالکز منطق و عقامیدر ؟ عقل و منطقک کندی کندینہ استبعاد ایدہ بیلہ جکی بر چوق شیلرک بر تصادفہ مستند بر کشف ایلہ حقائق عامیہ ایچنہ کیردکلری و بالاخرہ اوغراشہ اوغراشہ عقلاً و منطقاً دہ حل اولندقلری عصر حاضر دہ اک مسلم بر حقیقتدر . بو نقطہ یی ایضاح صدندہ محی الدین عربی فتوحانندہ (عقل متفکر اولمق حیثیتلہ محدود و متناہیدر . فقط قابل اولمق حیثیتلہ